

ปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

The National Power Factors in Economy according to The Philosophy of Sufficiency Economy

รวิช ตาแก้ว

Ravich Takaew

เมธา หริมเทพาธิป

Metha Harimtepathip

พจนา มาโนช

Phortchana Manoch

วราภรณ์ พงศ์ธรพิสุทธิ์

Waraporn Pongthonpisut

ปริยะพงษ์ คุณปัญญา

Preeyapong Khunpanya

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: metha.ang@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 9 สิงหาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 19 มิถุนายน 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 19 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปรัชญามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เสริมสร้างปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจ และเป็นสร้างความรู้ใหม่และประยุกต์ใช้แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล สังคม และประเทศ ผลการศึกษาพบว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีพลังอำนาจในการยกระดับความสามารถในดำรงชีพ และเสริมสร้างปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจ เป็นศาสตร์ปรัชญาประยุกต์สาขาหนึ่งที่ใช้วิธีการแบบสหวิทยาการเพื่อการแก้ไขปัญหาตามความรู้พื้นฐานในมิติทางประวัติศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ ด้วยเหตุผลว่า พลัง คือ ภาวะการทำการของแต่ละปัจจัยที่มีพลังทำการใน 2 ลักษณะ คือ ผู้ทำการและผู้ถูกกระทำ ปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจทั้ง 7 ปัจจัยสอดคล้องกับปัจจัยพลังอำนาจของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ปัจจัยด้านภาวะประชากร ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยด้านลักษณะประจำชาติ ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการทูต และปัจจัยด้าน

การศึกษา และเสริมด้วยปัจจัยประวัติศาสตร์ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ที่ได้จากศึกษาครั้งนี้ การอภิปรายผลพบว่า สอดคล้องและสนับสนุนกับข้อค้นพบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในแง่การประยุกต์ใช้ในระดับบุคคล สังคม และประเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานในสร้างพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: ปัจจัยพลังอำนาจ, พลังอำนาจของชาติ, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

This study is the philosophical research conducted to examine the Philosophy of Sufficiency Economy reinforcing the national power factors in economy, establishing new knowledge, and applying the Philosophy of Sufficiency Economy in the individual, social, and national levels. The results indicated that the Philosophy of Sufficiency Economy had power to shift the living abilities, and to reinforce the national power factors in economy. The Philosophy of Sufficiency Economy is an applied philosophy using the interdisciplinary studies method to solve the problems based on basic knowledge in the historical dimension of each area under the reason that power was the functioning status of each factor that had the functioning power in 2 types: actor and victim. All 7 national power factors in economy were consistent to the power factors of the Philosophy of Sufficiency Economy, which included the geographical factor, demographic factor, natural resource factor, national attribute factor, scientific factor, technological factor, energy and environmental factor, international relationship and diplomatic factor, and educational factor. The historical factor was also added according to the Philosophy of Sufficiency Economy, which was a new knowledge obtained from this study. It was found that the results were consistent and supported other findings which related to the Philosophy of Sufficiency Economy in applying in them in the individual, social, and national levels, which were the basis of creating the national power in economy.

Keyword: power factor, national power factor, Philosophy of Sufficiency Economy

1. บทนำ

สังคมโลกาภิวัตน์เชื่อมโยงให้ทุกพื้นที่ ทุกประเทศในโลกมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยการมีระบบการสื่อสารที่ทันสมัยสามารถส่งข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนหนึ่งของโลกให้ผู้คนในอีกพื้นที่หนึ่งสามารถรับรู้และทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้โดยทั่วกัน ในขณะที่ภาวะตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นยังคงเกิดขึ้นตามภาวะปกติ ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดในแต่ละพื้นที่และประเทศถูกนำมาใช้เพื่อการพัฒนาการสื่อสารให้เจริญก้าวหน้าอย่างเท่าเทียมกัน จนละเลยการรักษาและอนุรักษ์ธรรมชาติให้มีสภาพตามปกติที่สมบูรณ์และยั่งยืน

พัฒนาการทางสังคมที่ปรากฏการณ์ขึ้นในแต่ละยุคมีความแตกต่างกันตามสภาพการณ์ความรู้ เพราะการจัดการความรู้ในสังคมมนุษย์แต่ละยุคจึงมีเป้าหมายแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมที่ทำให้แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยหลักในการดำรงชีพยังคงไม่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือมนุษย์ทุกคนยังต้องพึ่งพิงธรรมชาติ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภค มีที่อยู่อาศัย มียารักษาโรค มีความปลอดภัยในถิ่นที่อาศัย และเป็นความมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีพของมนุษย์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงพระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้ทุกคนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมีความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้ สามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ มีกิน มีอยู่ มีใช้ และมีความมั่นคงทางอาหาร และเป็นการสร้างความสมดุลของธรรมชาติและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นถ้ามองในทรรศนะทางปรัชญาถือว่าเป็นปรัชญาประยุกต์และมีฐานะเป็นปรัชญาจริยะ กล่าวคือเป็นมาตรการหรือเกณฑ์การควบคุมความประพฤติเพื่อให้มนุษย์การรู้จักการคาดประมาณการบริโภคทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นในแต่ละสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นการจัดการตนเองในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ถ้าหากผลผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเหลือจากการใช้สอยระดับครอบครัวก็สมควรแบ่งปันให้แก่คนรอบข้างเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและความสงบสุขในสังคม รวมทั้งเป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารเพื่อการบริโภคให้เพียงพอสำหรับทุกคนในสังคม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาปัจจัยพลังอำนาจของชาติในด้านต่างๆ ที่สำคัญอันได้แก่ ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ปัจจัยด้านภาวะประชากร ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยด้านความเชื่อ ศาสนา จริยธรรม และความจงรักภักดี ปัจจัยด้านลักษณะประจำชาติ ปัจจัยด้านกำลังทหาร ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการทูต ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านอุดมการณ์ของชาติและภาวะผู้นำ จากแนวคิดดังกล่าว (พลตรี ธรรมบุญ วิถี, 2564) ได้ให้ทรรศนะไว้ว่า ปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ปัจจัยด้านภาวะประชากร ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยด้านลักษณะประจำชาติ ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการทูต และปัจจัยด้านการศึกษา เพื่อศึกษาองค์ประกอบดังกล่าวว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจทั้ง 7 ปัจจัยนั้น เป็นปัจจัยที่ครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ จึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาวิจัยในเชิงลึกทางด้านปรัชญา ซึ่งปรัชญาเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้ของศาสตร์สาขาอื่น ดังนั้น การศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะส่งผลให้ได้แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และต่อยอด

ผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา ส่วนมากมุ่งเน้นในการศึกษาเชิงสังคมศาสตร์เป็นหลักตามกระแสหลักในยุคสมัยใหม่ แต่ยังขาดการศึกษาในมิติของปรัชญาและมนุษยศาสตร์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญและเป็นพื้นฐานสำหรับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมุ่งเน้นที่การพัฒนาคนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการระเบิดจากภายในเป็นพื้นฐานและ

เชื่อมโยงไปสู่การจูงใจด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง ตลอดถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัวในทุกระดับ จากนั้นจึงเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความเพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยพลังอำนาจของชาติโดยตรงในระดับของวิถีชีวิต สังคมและประเทศชาติ ดังนั้น จึงเห็นสมควรในการดำเนินงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เป็นฐานข้อมูลทางด้านปรัชญาและทฤษฎีที่สำคัญสำหรับนำไปต่อยอดเพื่อการประยุกต์ใช้ในเชิงพื้นที่ตามภูมิศาสตร์ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรมตามลำดับไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เสริมสร้างปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจ
2. เพื่อสร้างความรู้ใหม่และประยุกต์ใช้แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล สังคม และประเทศ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยทางปรัชญา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและการตีความเชิงปรัชญาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและบทความทางวิชาการ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจ 7 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ปัจจัยด้านภาวะประชากร ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยด้านลักษณะประจำชาติ ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการทูต และปัจจัยด้านการศึกษา
2. จำแนกมโนคติหลัก และวิเคราะห์เนื้อหา
3. การตีความเนื้อหาเชิงปรัชญา วิเคราะห์เนื้อหาเชิงปรัชญาเพื่อหาความสัมพันธ์ (Relation) ระหว่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจ
4. สรุปผลการตีความ การวิเคราะห์ และขยายความ
5. อภิปรายผล

4. สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์และการตีความ ผลการศึกษาพบว่า

1) การตีความและวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทฤษฎีปรัชญา พบว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นตามแนวคิดของการสร้างศาสตร์สาขาปรัชญาประยุกต์สาขาหนึ่งที่ใช้วิธีการบูรณาการศาสตร์สาขาต่างๆ แบบสหวิทยาการ กล่าวคือเป็นนำความรู้จากหลายสาขาวิชาเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และให้ความสำคัญกับมิติทางด้านประวัติศาสตร์เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในแต่ละพื้นที่

2) การตีความและวิเคราะห์พลังอำนาจของชาติตามทฤษฎีปรัชญา พบว่า พลังอำนาจทำการของสิ่งมีชีวิต 2 ทาง คือ ภาวะทำการหรือกัตตุภาวะ (action) และกัมมภาวะ (passion) จากสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งมีชีวิตสามารถทำการเองได้โดยการสั่งการมาจากภายใน สำหรับสิ่งไม่มีชีวิตไม่สามารถทำการเองได้ ซึ่งต้อง

อาศัยสิ่งภายนอกมาทำการให้เกิดพลัง ผลจากการวิเคราะห์ “ชาติ” เป็นสิ่งที่เป็นามธรรมไม่สามารถทำการเองได้จึงต้องอาศัยสิ่งภายนอกมากระทำ ดังนั้น พลังอำนาจของชาติจึงมาจากการทำการของประชากรในประเด็นต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดเป็นปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจทั้ง 7 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ปัจจัยด้านภาวะประชากร ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยด้านลักษณะประจำชาติ ปัจจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการทูต และปัจจัยด้านการศึกษา

3) การตีความและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Relation) ระหว่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจตามทฤษฎีของพรชญา พบว่า มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในเรื่องประกอบทั้ง 7 ปัจจัย และเมื่อศึกษาในรายละเอียดพบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับมิติความรู้ด้านประวัติศาสตร์ แต่พลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจไม่ได้ให้ความสำคัญกับมิติประวัติศาสตร์

4) การประยุกต์ใช้แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล สังคม และประเทศ หากต้องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในแต่ละระดับ ในขั้นเบื้องต้นที่ต้องดำเนินการ คือ การให้ความสำคัญกับมิติด้านประวัติศาสตร์ กล่าวคือต้องคิดทบทวนสิ่งที่ผ่านมานในอดีต ทั้งเรื่องทีประสบความสำเร็และไม่ประสบความสำเร็จ เพื่อการเข้าใจตนเอง มองเห็นศักยภาพของตน มีกำลังใจในการทำงานสิ่งใหม่ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเรียกว่า เป็นการระเบิดจากภายใน

กล่าวโดยสรุป หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกระบวนการทางปรัชญาและเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เพื่อการสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆ และหากต้องการนำไปใช้ปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจนั้นสามารถดำเนินการได้อย่างสอดคล้องสมคูล โดยใช้ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์เป็นพื้นฐานในการพัฒนาและต่อยอดความรู้ในแต่ละสาขาวิชาที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหาในการดำเนินในแต่ละพื้นที่

5. อภิปรายผล

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสหวิทยาการ มีความสัมพันธ์ (Relation) ระหว่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพลังอำนาจของชาติตามทฤษฎีของพรชญา โดยมีปัจจัยด้านประวัติศาสตร์เป็นพื้นฐานในการพัฒนาและต่อยอดความรู้ในแต่ละสาขาวิชา

แนวคิดการประยุกต์ใช้แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล สังคม และประเทศนั้นสอดคล้องกับ วิเศษ แสงกาญจนวนิช และเอนก สุวรรณบัณฑิต (2560) ทีศึกษาวิจัยเรื่อง “ความชอบธรรมของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะปรัชญาเพื่อการพัฒนาชาติ” ผลการวิจัยพบว่า ความชอบธรรมในระดับปรัชญาด้วยปรัชญาหลังนวยุคสายกลางนั้น เน้นการแสดงเหตุผลทางปรัชญาเพื่อจะชี้แจงทุกกลุ่มทุกฝ่ายให้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบายเพื่อความสุขแก่ตนเอง สังคมและประเทศชาติได้ และชัยโรจน์ นพเฉลิมโรจน์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักคุณภาพในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับปรัชญาหลังนวยุค: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน” พบว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกะดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจน ถึงระดับรัฐและเป็น

ปรัชญาจริยะที่ต้องนำไปประยุกต์ใช้ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยมีหลักการ คือ การให้ดำเนินการในทางสายกลาง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับเบื้องต้นนั้นตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในขั้นพื้นฐานตามแนวคิดปรัชญาของมนุษยศาสตร์ที่ใช้ปรัชญาของศึกษาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรสังคมและประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ กิริติ บุญเจือ และคณะ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ลักษณะหลังนวยุคในทฤษฎีความพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ” ผลการวิจัยพบว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีเป้าหมายสอดคล้องกับแนวคิดด้านอภิปรัชญาเรื่องกายและจิตที่มีแนวคิดเรื่องเป้าหมายชีวิตที่ดีมีคุณภาพ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับกลางตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ตั้งแต่สังคมระดับครอบครัว กลุ่ม ชนบท เมืองและประเทศ รวมทั้งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับ ประยุกต์ที่ต้องนำไปปรับปรุงองค์ประกอบที่เป็นฐานความรู้ตามศาสตร์แต่ละสาขาวิชาเสียใหม่ เพราะเกณฑ์ความพอเพียงไม่ใช่เกณฑ์ตายตัวแต่เป็นที่เกิดขึ้นจากความพอประมาณที่ต้องยึดถือเป็นแก่นสาระแนวคิดดั้งเดิมของสาขาวิชาการต่างๆ ที่ได้เริ่มต้น และถ้าหากนำเกณฑ์ความพอเพียงตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับองค์กร เกณฑ์ความพอเพียงซึ่งเป็นที่เกิดขึ้นจากความพอประมาณที่มาจากศักยภาพทั้งหมดขององค์กร องค์กรต้องพัฒนาเกณฑ์ความพอเพียงขึ้นใหม่โดยใช้ศักยภาพขององค์กร ทั้งในด้านเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม รวมทั้งมาตรการความจริงที่นำไปสู่ความประพฤติเพื่อใช้ควบคุมบุคคลภายในองค์กรให้มีความพอเพียงตามศักยภาพที่แท้จริงขององค์กรนั้นๆ สอดคล้องกับ ปราโมท หม่อมสิลา (2561) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของทหารไทยตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้ทหารมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น จำเป็นต้องนำหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลางและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ร่วมกัน ซึ่งการปฏิบัติในขั้นต้นนั้น ทหารแต่ละคนจะต้องกลับมาดูตนเองก่อนว่า ความพอเพียงในปัจจุบัน 4 และเงินเลี้ยงชีพของตนเองนั้นที่ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป คือเท่าไร โดยพิจารณาจากความจำเป็นที่เกิดขึ้น จุดนี้เป็นารเริ่มต้นในการสร้างจิตสำนึกให้คนทั้งกองทัพเพื่อให้กลับมาพึ่งตนเองและสร้าง ความพอเพียงให้เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัวโดยไม่สร้างหนี้สิน

การประยุกต์ใช้ในระดับบุคคลสามารถนำหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรับใช้เกณฑ์ความพอเพียงมาเป็นเกณฑ์ความประพฤติสำหรับการจัดการของตนเองในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวันได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล ประการสำคัญที่ต้องดำเนินการเป็นเรื่องแรก คือ การมองตนเอง ด้วยการใช้อนุสัยความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นและเป็นเงื่อนไขภายในของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับอภิชัย พันธเสน และคณะ (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ยั่งยืน มีความสุขจากประโยชน์สุขด้วยเศรษฐกิจพอเพียง: หนังสือธรรมะครั้งแห่งการวิจัยเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547-2559)” ผลการวิจัยพบว่า การเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียง อาจไม่จำเป็นจะต้องเริ่มจากการ “ระเบิดจากภายใน”

การประยุกต์ใช้ในระดับสังคม เริ่มต้นจากการพัฒนาของตัวบุคคลแล้วค่อยพัฒนาเป็นกลุ่ม การดำเนินการเช่นนี้จะสามารถนำหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรับใช้เกณฑ์ความพอเพียงและความพอประมาณมาเป็นเกณฑ์ในการควบคุมความสัมพันธ์ช่วยเหลือต่อกันได้ในแต่ละระดับกลุ่มของสังคม ในด้านวิชาชีพและ

ระดับท้องถิ่น ตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยใช้ความต้องการของแต่ละบุคคลเป็นขั้นเริ่มต้น ดำเนินการ บทบาทของรัฐทำหน้าที่ในการสนับสนุน ส่งเสริมเพื่อให้เกิดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

การประยุกต์ใช้ในระดับประเทศสามารถนำหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรับใช้เกณฑ์ความพอเพียงและความพอประมาณมาเป็นเกณฑ์ในการควบคุมความสัมพันธ์ช่วยเหลือต่อกันได้โดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มแล้วค่อยขยายเพิ่มขึ้นเป็นระดับประเทศและระดับนานาชาติประเทศ สอดคล้องกับสิริกิต อมฤตวาทิน (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขแท้ตามความเป็นจริง : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน” ผลการวิจัยพบว่า เมื่อมนุษย์ประพฤติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะแสดงออกมาเป็นการสร้างสรรค์ ปรับตัว ร่วมมือ และแสวงหา ซึ่งจะทำให้มนุษย์ได้คิดได้อย่างหลากหลาย และความพอเพียงยังส่งเสริมให้เกิดการแบ่งปัน ทำให้มนุษย์ดำเนินชีวิตด้วยความเมตตา

เนื่องจากพลังอำนาจของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีพลังอำนาจในการยกระดับความสามารถในดำรงชีพด้วยการประกอบอาชีพตามที่ตนเองสนใจหรือมีเสียงเรียกร้องจากภายใน ให้ดำเนินการตามต้องการของตนเอง ดังนั้น ในการส่งเสริมเพื่อให้เกิดเป็นพลังอำนาจของชาติ ในด้านเศรษฐกิจ บทบาทที่รัฐต้องดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้มีกิจกรรมในการสร้างกลุ่ม รวมกลุ่มของบุคคลร่วมกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องหลายหลายในทุกสาขาอาชีพ พลังอำนาจของชาติจะค่อยสะสมจนเกิดเป็นพลังอำนาจของชาติในที่สุด

6. ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยประวัติศาสตร์เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อสร้างปัจจัยพลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีพลังอำนาจในการยกระดับความสามารถในดำรงชีพด้วยตนเองตามความสนใจในการประกอบอาชีพในแต่ละพื้นที่ บทบาทที่รัฐต้องดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้มีกิจกรรมในการสร้างกลุ่มอาชีพต่างๆ ตามความสนใจเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องหลายหลายในทุกสาขาอาชีพ พลังอำนาจของชาติด้านเศรษฐกิจจะค่อยสะสมมากขึ้นจนเกิดเป็นพลังอำนาจของชาติในที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ผลจากการศึกษาทำให้พบว่าหากมีการศึกษาบทบาทของรัฐหรือองค์กรอื่นๆ ดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายนั้นควรมีแนวทางอย่างไร และดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวคิดของยุทธศาสตร์ชาตินั้นควรมีทิศทางและวิธีการขับเคลื่อนในรูปแบบใดได้บ้าง

บรรณานุกรม

- กิริติ บุญเจือ และคณะ. (2558). **ลักษณะหลังนยุคในทฤษฎีความพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ**. รายงานการวิจัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- _____. (2546ก). **ชุดเซนต์จอห์น สอนปรัชญาภาษาง่าย เล่มต้น ปรัชญาประชาชนบ้าน**. กรุงเทพฯ: ฐานบัณฑิต.
- _____. (2549). **อรรถปริวรรต คู่เวรคู่กรรม ปรัชญาหลังนยุค**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545ก). **ชุดปรัชญาและศาสนาเซนต์จอห์น เล่มต้น เริ่มรู้จักปรัชญา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

- _____ และสิริกร อมฤตวาริน. (2561). **ปรัชญาธรรมาภิบาลที่พบได้ในอารยธรรมอียิปต์โบราณ**. รายงานวิจัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2560). **การขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชาเพื่อการปฏิรูปประเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **ประมวลคำในพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2549 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จิรัช วิระชัย. (2543). **สังคมวิทยาการเมือง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยโรจน์ นพเฉลิมโรจน์. (2558). **หลักคุณภาพในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับปรัชญาหลังนวยค:** การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิจารณ์. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาปรัชญาและจริยศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2564). **รัฐศาสตร์ : ทฤษฎี แนวความคิด ปัญหาสำคัญ และแนวทางศึกษาวิเคราะห์การเมือง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ หม่อมศิลา. (2561). **คุณภาพชีวิตของทหารไทยตามหลักปรัชญาหลังนวยคสายกลาง : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิจารณ์**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ผจงจิตต์ อธิคมนันท์. (2543). **สังคมและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พลตรีธรรมบุญ วิถี. (2559). **แนวทางการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- เมธา หริมเทพาธิป. (2563). **การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนด้วยปรัชญาหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช**. รายงานการวิจัย, สาขาปรัชญาและจริยศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิชิต ตาแก้ว และคณะ. (2561). **ปรัชญาสหวิทยาการที่สนับสนุนพระปฐมบรมราชโองการ**. รายงานการวิจัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิทย์ วิศุทเทย์. (ม.ป.ป.). **จริยศาสตร์: มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: อักษรทัศน์.
- วิเศษ แสงกาญจนวนิช และ อนุก สุวรรณบัณฑิต. (2560). **ความชอบธรรมของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะปรัชญาเพื่อพัฒนาชาติ**. รายงานการวิจัย, สาขาปรัชญาและจริยศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศิริพันธ์ ถาวรทวิวงศ์. (2543). **ประชากรศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริรัตน์ ภาคสุวรรณ. (2542). **ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **พระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขสู่ปวงประชา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2560). **แนวคิดและ
ทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:
หจก. อรุณการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2559). **หลักการทรง
งานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อ
ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.).

สำนักราชเลขาธิการ. (2538). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในที่พระราชทาน
ในโอกาสต่างๆ ปีพุทธศักราช 2538**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สิริกร อมฤตวาริน. (2558). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขแท้ตามความเป็นจริง: การศึกษาเชิง
วิเคราะห์ วิจัย และวิจารณ์**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา.

สุดารัตน์ น้อยแรม. (2561). **หลักพอเพียงเชิงปรัชญาหลังนวยุคสายกลางในภาคปฏิบัติ: การศึกษาเชิง
วิเคราะห์ วิจัย และวิจารณ์**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา.

สุเมธ เมธาวิทยกุล, รศ. (2540). **ปรัชญาเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

อภิชัย พันธเสน และคณะ. (2560). **ยั่งยืน มีความสุขด้วยเศรษฐกิจพอเพียง : หนึ่งทศวรรษแห่งการ
วิจัยเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย (สกว.).

อภิชัย พันธเสน, สรวิษฐ์ เปรมชื่น และพิเชษฐ์ เกียรติเดชปัญญา. (2546). **การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจ
พอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Best, S. and Kellner, D. (1999). **Postmodern Theory**. New York: The Guilford Press.

Earle, W. J. (1992). **Introduction to Philosophy**. New York: McGraw-Hill.

John Passmore. (1975). **A Hundred Years of Philosophy**. [Online]. Retrieved from: [https://www.
amazon.com/Hundred-Years-Philosophy-John-Passmore/dp/B007BWJHR2](https://www.amazon.com/Hundred-Years-Philosophy-John-Passmore/dp/B007BWJHR2)

Kuhh, T.S. (1970). **The Structure of Scientific Revolution**. Chicago: University of Chicago Press.